

EUROOPAN PARLAMENTIN ORGANISAATIO JA TOIMINTA

Euroopan parlamentin työjärjestys sääntelee sen organisaatiota ja toiminnan järjestämistä. Parlamentin toimintaa ohjaavat sen poliittiset elimet, valiokunnat, valtuuskunnat ja poliittiset ryhmät.

OIKEUSPERUSTA

- Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 14 artikla ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 223, 224, 226, 229, 231 ja 232 artikla
- [Euroopan parlamentin työjärjestys](#)

JÄSENET JA KOKOONPANO

Euroopan parlamentin kokoonpanoa koskevat yleiset säännöt on vahvistettu SEU:n 14 artiklan 2 kohdassa, jossa määrätään, että Eurooppa-neuvosto tekee yksimielisesti Euroopan parlamentin aloitteesta ja sen hyväksynnän saatuaan päätöksen, jolla kokoonpano määritellään. Siinä todetaan myös, että parlamentti koostuu unionin kansalaisten edustajista, joita on enintään 751 (750 jäsentä sekä puhemies). Lisäksi kansalaisten edustus on alenevasti suhteellinen siten, että vähimmäismäärä on kuusi jäsentä jäsenvaltiota kohden. Yksi jäsenvaltio voi saada enintään 96 paikkaa.

Alenevan suhteellisuuden periaate merkitsee sitä, että paikkojen kokonaismäärä jaetaan jäsenvaltioiden väkiluvun mukaisesti mutta väkiluvultaan suuremmat jäsenvaltiot suostuvat aliedustukseen, jotta väkiluvultaan pienemmät jäsenvaltiot saisivat vastaavasti enemmän edustajia. Mitä suuremmasta jäsenvaltiosta on kyse, sitä pienempi on sen paikkamäärä suhteessa sen väkilukuun. Tätä periaatetta on täsmennetty Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen SEU:n 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehdyillä Eurooppa-neuvoston päätöksillä.

Koska Yhdistyneen kuningaskunnan on määrä erota EU:sta, oli tarpeen pohtia, miten maan 73 paikkaa jaettaisiin uudelleen. Eurooppa-neuvosto hyväksyi parlamentin ehdotuksesta^[1] 28. kesäkuuta 2018 päätöksen Euroopan parlamentin kokoonpanosta vuoden 2019 vaalien jälkeen^[2]. Paikkojen kokonaismäärää pienennettiin 751:stä 705:een, mutta joidenkin jäsenvaltioiden paikkamäärä nousi. Paikat jakautuivat jäsenvaltioiden kesken seuraavasti: Saksa 96, Ranska 79, Italia 76, Espanja 59, Puola 52, Romania 33, Alankomaat 29, Belgia, Kreikka, Portugali, Ruotsi, Tšekki ja

[1]Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 13. kesäkuuta 2018 esityksestä Eurooppa-neuvoston päätökseksi Euroopan parlamentin kokoonpanosta (Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0249).

[2]Eurooppa-neuvoston päätös (EU) 2018/937, annettu 28. kesäkuuta 2018, Euroopan parlamentin kokoonpanosta (EUVL L 165 I, 2.7.2018, s. 1).

Unkari 21, Itävalta 19, Bulgaria 17, Slovakia, Suomi ja Tanska 14, Irlanti 13, Kroatia 12, Liettua 11, Latvia ja Slovenia 8, Viro 7 sekä Kypros, Luxemburg ja Malta 6. Päätöksen 3 artiklan 2 kohdassa kuitenkin säädetään, että jos Yhdistynyt kuningaskunta on EU:n jäsenvaltio vielä vaalikauden 2019–2024 alussa (eli kesäkuussa 2019), jäsenvaltioiden paikkamäärät pysyvät samoina kuin edellisellä vaalikaudella^[3] kunnes Yhdistyneen kuningaskunnan ero saa lainvoiman.

Parlamentti kokoontuu aina vaalien jälkeen ilman erillistä kutsua ensimmäisenä tiistaina, joka seuraa yhden kuukauden määräajan päättymistä (20. syyskuuta 1976 annettu säädös^[4]). SEUT:n 229 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti parlamentti kokoontuu ilman erillistä kutsua kunkin vuoden maaliskuun toisena tiistaina.

ORGANISAATIO

A. Puhemies

Työjärjestyksen mukaan parlamentin puhemies valitaan parlamentin jäsenten keskuudesta kahden ja puolen vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia (19 artikla). Puhemies edustaa parlamenttia ulkoisissa yhteyksissä ja suhteissa unionin muihin toimielimiin. Hän ohjaa täysistuntokeskusteluja ja varmistaa, että parlamentin työjärjestystä noudatetaan. Kunkin Eurooppa-neuvoston kokouksen alussa parlamentin puhemies esittelee parlamentin näkemyksiä ja huolenaiheita, jotka liittyvät kokouksen asialistalla oleviin ja muihin aiheisiin. Kun parlamentti on hyväksynyt EU:n talousarvion, puhemies vahvistaa sen allekirjoituksellaan. Parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtaja allekirjoittavat kaikki säädökset, jotka hyväksytään tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen. Joku 14 varapuhemiehestä voi tarvittaessa toimia puhemiehen sijaisena (23 artikla).

B. Täysistunto

Parlamentin työ kiteytyy puhemiehen johtamassa täysistunnossa. Parlamentti kokoontuu Strasbourgiiin joka kuukausi (paitsi elokuussa). Nämä ns. istuntojaksot kestävät neljä päivää maanantaista torstaihin. Lisäksi istuntojaksoja pidetään Brysselissä. Istuntojaksot muodostuvat päivittäisistä istunnoista (työjärjestyksen 145 artiklan 3 kohta). Parlamentin jäsenten paikat istuntosalissa jaetaan yhteisymmärryksessä poliittisten ryhmien puheenjohtajien kanssa poliittisten kantojen mukaisesti siten, että jäsenet istuvat ryhmittäin vasemmalta oikealle. Puhemies avaa istunnon esittäen mahdollisesti tervehdyssanat tai pitäen puheen ajankohtaisesta aiheesta. Puhemiestä avustaa tässä tehtävässä 14 varapuhemiestä, jotka voivat siirtyä johtamaan istuntoa puhemiehen puolesta. Komissio ja neuvosto osallistuvat istuntoihin edistääkseen toimielinten yhteistyötä päätöksenteossa. Parlamentti voi myös pyytää näiden kahden toimielimen edustajia antamaan julkilausuman tai tekemään selkoa toimielinten toiminnasta.

[3]Katso [Eurooppa-neuvoston päätös, annettu 28. kesäkuuta 2013, Euroopan parlamentin kokoonpanosta \(EUVL L 181, 29.6.2013, s. 57\) ja sen 3 artikla.](#)

[4]Syyskuun 20. päivänä 1976 annettu säädös Euroopan parlamentin jäsenten valitsemisesta yleisillä, välittömillä vaaleilla (EYVL L 278, 8.10.1976).

C. Poliittiset elimet

Parlamentin poliittisia elimiä ovat puhemiehistö eli puhemies ja 14 varapuhemiestä (työjärjestyksen 24 artikla), puheenjohtajakokous eli puhemies ja poliittisten ryhmien puheenjohtajat (26 artikla), jäseniä koskevista hallinnollisista ja taloudellisista asioista vastaavat viisi kvestoria (28 artikla), valiokuntien puheenjohtajakokous (29 artikla) ja valtuuskuntien puheenjohtajakokous (30 artikla). Puhemiehen, varapuhemiesten ja kvestorien sekä valiokuntien ja valtuuskuntien puheenjohtajien toimikausi on kaksi ja puoli vuotta (19 artikla).

D. Valiokunnat ja valtuuskunnat

Parlamentin jäsenet toimivat 20 valiokunnassa, kahdessa alivaliokunnassa ja 39 valtuuskunnassa (parlamenttien väliset valtuuskunnat sekä parlamentaarisisissa sekavalioikunnissa, parlamentaarisisissa yhteistyövaliokunnissa ja monenvälisissä parlamentaarisisissa edustajakokouksissa toimivat valtuuskunnat)^[5]. Lisäksi parlamentti lähettää valtuuskunnan AKT:n ja EU:n yhteiseen parlamentaariseen edustajakokoukseen, joka perustettiin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioiden sekä unionin välisellä kumppanuussopimuksella^[6]. Se voi myös asettaa erityisvaliokuntia (työjärjestyksen 197 artikla) tai tutkintavalioikuntia (SEUT:n 226 artikla ja työjärjestyksen 198 artikla).

Työjärjestyksen 204 artiklan mukaan jokainen valiokunta tai valtuuskunta valitsee puheenjohtajiston, joka koostuu puheenjohtajasta ja enintään neljästä varapuheenjohtajasta.

E. Poliittiset ryhmät

Parlamentin jäsenet on ryhmitelty poliittisten kantojensa mukaisesti, eli he eivät toimi kansallisissa vaan kansalliset rajat ylittävissä ryhmissä. Parlamentin työjärjestyksen 32 artiklan mukaisesti kussakin poliittisessä ryhmässä on oltava vähintään neljä sosasta jäsenvaltioita valittuja jäseniä ja poliittisen ryhmän muodostamiseen tarvitaan vähintään 25 jäsentä. Poliittiset ryhmät pitävät säännöllisesti kokouksia täysistuntoa edeltävällä viikolla ja täysistuntoviikon aikana. Lisäksi ne järjestävät seminaareja, joissa ne päättävät toimintansa pääperiaatteista. Tietyt poliittiset ryhmät vastaavat unionin tasolla toimivia ylikansallisia puolueita.

F. Euroopan tason poliittiset puolueet ja säätiöt

Parlamentti on kehottanut luomaan todellisten Euroopan tason poliittisten puolueiden ja säätiöiden kehittymisen kannalta suotuisat olosuhteet esimerkiksi puitelainsäädännön avulla. SEUT:n 224 artikla tarjoaa oikeusperustan Euroopan tasolla toimivia poliittisia puolueita ja niiden rahoitusta koskevien sääntöjen hyväksymiselle tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen. Vuonna 2003 otettiin käyttöön Euroopan tason poliittisten puolueiden rahoitusta koskeva järjestelmä, joka mahdollisti myös poliittisten

[5]Valiokuntien jäsenmäärät on vahvistettu [valiokuntien jäsenten lukumäärästä 2. heinäkuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin päätöksen \(EUVL C 224, 21.6.2016, s. 34\) 1 kohdassa.](#)

[6]Katso [Cotonoun sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettu Ouagadougoussa 22. kesäkuuta 2010, 17 artikla.](#)

säätiöiden perustamisen EU:n tasolla^[7]. Tiettyjen väärinkäytösten seurauksena sääntöjä muutettiin äskettäin 3. toukokuuta 2018 annetulla asetuksella (EU, Euratom) 2018/673^[8] Euroopan tason poliittisten puolueiden eurooppalaisen ulottuvuuden vahvistamiseksi, oikeudenmukaisemman varojen jakamisen varmistamiseksi ja täytäntöönpanon tehostamiseksi.

Tämänhetkiset Euroopan tason poliittiset puolueet ovat Euroopan kansanpuolue (EPP), Euroopan sosialidemokraattinen puolue (PES), Euroopan liberaalidemokraattien liitto -puolue (ALDE), Euroopan vihreä puolue (EGP), Euroopan konservatiivien ja reformistien liitto (ACRE), Euroopan vasemmistopuolue (EL), EU-demokraatit (EUD), Euroopan demokraattinen puolue (EDP), Euroopan vapaa allianssi (EFA), Euroopan allianssi vapauden puolesta (EAF), Euroopan kansallisten liikkeiden liitto (AEMN), Euroopan kristillinen poliittinen liike (ECPM) ja Allianssi suoran demokratian puolesta Euroopassa (ADDE). Nämä ylikansalliset puolueet toimivat tiiviissä yhteistyössä Euroopan parlamentin vastaavien poliittisten ryhmien kanssa.

Tärkeimpiä Euroopan tason poliittisia säätiöitä ovat muun muassa Eurooppa-tutkimuksen Wilfried Martens -keskus, European Progressive Studies -säätiö, Euroopan liberaalifoorumi, Euroopan vihreä säätiö, Euroopan demokraattien instituutti, Transform Europe -verkosto ja New Direction – Euroopan uudistussäätiö.

Parlamentti hyväksyi 22. marraskuuta 2012 päätöslauselman^[9], jossa se kehotti Euroopan tason poliittisia puolueita nimeämään ehdokkaat komission puheenjohtajaksi, jotta voitaisiin vahvistaa sekä parlamentin että komission poliittista oikeutusta. Nämä järjestelyt pantiin täytäntöön ennen vuoden 2014 vaaleja, joissa oli ensi kertaa ehdolla tällaisia ”kärkiehdokkaita”. Vaalien jälkeen yksi kärkiehdokkaista, Jean-Claude Juncker, valittiin komission puheenjohtajaksi parlamentin äänestyksessä 22. lokakuuta 2014. Parlamentti totesi parlamentin ja komission välisistä suhteista tehdyn puitesopimuksen tarkistamisesta 7. helmikuuta 2018 tekemässään päätöksessä^[10] olevansa valmis hylkäämään ne ehdokkaat komission puheenjohtajaksi, joita ei ole nimetty jonkin Euroopan tason poliittisen puolueen kärkiehdokkaaksi ennen vuoden 2019 EU-vaaleja.

G. Parlamentin pääsihteeristö

Parlamentin [pääsihteeristöä](#) johtaa pääsihteeri, jonka puhemiehistö nimittää (työjärjestyksen 222 artikla). Puhemiehistö myös päättää pääsihteeristön kokoonpanosta ja organisaatiosta. Tällä hetkellä pääsihteeristö koostuu 12 pääosastosta sekä oikeudellisesta yksiköstä. Sen tehtävänä on koordinoida parlamentin lainsäädäntötyötä ja järjestää täysistunnot ja kokoukset. Lisäksi se auttaa parlamentin elimiä ja jäseniä näiden tehtävien hoitamisessa antamalla teknistä,

[7] [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU, Euratom\) N:o 1141/2014, annettu 22. lokakuuta 2014. Euroopan tason poliittisten puolueiden ja Euroopan tason poliittisten säätiöiden perussäännöstä ja rahoituksesta \(EUVL L 317, 4.11.2014, s. 1\).](#)

[8] [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EU, Euratom\) 2018/673, annettu 3. toukokuuta 2018. Euroopan tason poliittisten puolueiden ja Euroopan tason poliittisten säätiöiden perussäännöstä ja rahoituksesta annetun asetuksen \(EU, Euratom\) N:o 1141/2014 muuttamisesta \(EUVL L 114, 4.5.2018, s. 1\).](#)

[9] [Euroopan parlamentin päätöslauselma 22. marraskuuta 2012 Euroopan parlamentin vaaleista 2014 \(EUVL C 419, 16.12.2015, s. 185\).](#)

[10] [Euroopan parlamentin päätös, annettu 7. helmikuuta 2018. Euroopan parlamentin ja Euroopan komission välisistä suhteista tehdyn puitesopimuksen tarkistamisesta \(EUVL C 463, 21.12.2018, s. 89\).](#)

oikeudellista ja asiantuntija-apua. Pääsihteeristö huolehtii myös kaikkien kokousten tulkkauspalveluista ja virallisten asiakirjojen kääntämisestä.

TOIMINTA

Parlamentti järjestää työskentelynsä itsenäisesti perussopimusten mukaisesti. Se vahvistaa työjärjestyksensä jäsentensä enemmistöllä (SEUT:n 232 artikla). Jos perussopimuksissa ei toisin määrätä, parlamentti tekee päätökset annettujen äänten enemmistöllä (SEUT:n 231 artikla). Se päättää täysistuntojensa esityslistoista, joihin sisältyvät ensi sijassa valiokunnissa laadittujen mietintöjen hyväksyminen, komissiolle ja neuvostolle esitetyt kysymykset, keskustelut kiireellisistä ja ajankohtaisista aiheista sekä neuvoston puheenjohtajavaltion julkilausumat. Valiokuntien kokoukset ja täysistunnot ovat julkisia ja lähetetään suoratoistona verkossa.

KOTIPAikka JA TYÖSKENTELEYPAIKKAKUNNAT

Parlamentti on antanut 7. heinäkuuta 1981 jälkeen useita kotipaikkaansa koskevia päätöslauselmia, joissa jäsenvaltioiden hallituksia kehoitetaan noudattamaan niille perussopimuksissa asetettua velvollisuutta määrätä toimielimille yksi ainoa kotipaikka. Koska jäsenvaltiot eivät ole tehneet niin, parlamentti on tehnyt päätöksiä organisaatiostaan ja työskentelypaikkakunnistaan (Luxemburg, Strasbourg ja Bryssel). Edinburghissa 11. ja 12. joulukuuta 1992 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa jäsenvaltioiden hallitukset pääsivät sopimukseen toimielinten kotipaikoista. Sopimuksen mukaisesti

- parlamentin kotipaikka on Strasbourgissa, jossa se pitää 12 kuukausittaista istuntojaksoaan, muun muassa istunnon, jossa tehdään päätös unionin vuotuisesta talousarviosta
- muut istuntojaksot pidetään Brysselissä
- parlamentin valiokunnat kokoontuvat Brysselissä
- parlamentin pääsihteeristö ja sitä avustavat yksiköt ovat edelleen Luxemburgissa.

Parlamentti ei ollut tyytyväinen päätökseen. Unionin tuomioistuin kuitenkin vahvisti tuomiossaan 1. lokakuuta 1997 (asia C-345/95), että parlamentin kotipaikka on määritelty nykyisen SEUT:n 341 artiklan mukaisesti. Tämän päätöksen pääkohdat sisällytettiin Amsterdamin sopimukseen pöytäkirjana, joka liitettiin perussopimukseen.

Vaikka parlamentti piti näitä päätöksiä valitettavina, sen on pitänyt vahvistaa vuosittainen istuntokalenterinsa niiden mukaisesti puheenjohtajakokouksen ehdotuksen pohjalta. Yleensä sillä on vuosittain 12 nelipäiväistä istuntojaksoa Strasbourgissa ja kuusi kaksipäiväistä istuntojaksoa Brysselissä. Parlamentin jäsenet ovat tehneet useita aloitteita Strasbourgissa pidettävien istuntojen välttämiseksi. Esimerkiksi vuodeksi 2012 hyväksyttiin istuntokalenteri, jonka mukaan Strasbourgissa pidettiin lokakuussa kaksi kahden päivän istuntojaksoa saman kalenteriviikon aikana ja siten vähennettiin Strasbourgissa pidettäviä istuntoja neljällä päivällä. Ranska teki asiasta valituksen, minkä johdosta tuomioistuin päätti (asia C-237/11), että hyväksytyjen päätösten noudattamiseksi tarvitaan kaksi täyttä istuntojaksoa.

SEUT:n 229 artiklan mukaisesti parlamentti voi pitää ylimääräisiä istuntojaksoja jäsentensä enemmistön pyynnöstä taikka neuvoston tai komission pyynnöstä. Parlamentti piti 18. joulukuuta 2006 ensimmäisen ylimääräisen täysistunnon Brysselissä heti 14. ja 15. joulukuuta 2006 pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen jälkeen. Tämä käytäntö on sittemmin vakiintunut.

EUROOPAN PARLAMENTIN KOKOONPANO RYHMITÄIN JA JÄSENVALTIOITTAIN

Taulukko, jossa esitetään poliittiset ryhmät ja niiden kokoonpano, on osoitteessa <http://www.europarl.europa.eu/meps/fi/crosstable.html>.

Eeva Pavy
04/2019

